

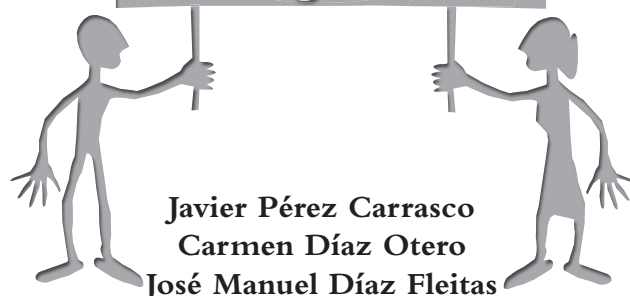
**Educació Secundària
Obligatòria**

Joves Ciutadans

Educació per a la ciutadania i els drets humans

**Nous
continguts 2012**

Javier Pérez Carrasco
Carmen Díaz Otero
José Manuel Díaz Fleitas

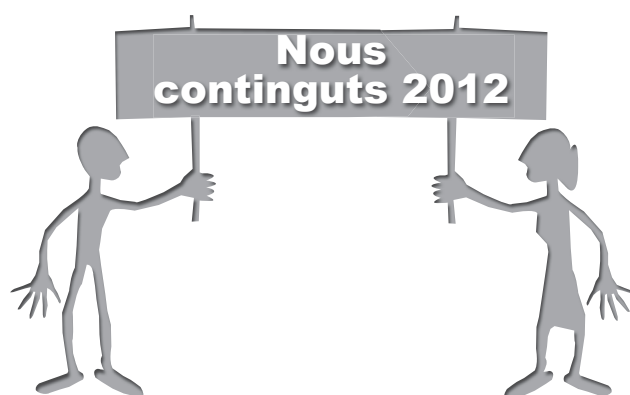

Educació Secundària
Obligatòria

Ciutadans

Joves

Educació per a la ciutadania i els drets humans

PEARSON

DIRECTORA EDITORIAL

Adriana Gómez-Arnau Díaz-Cañabate

GERENT EDITORIAL

Fadel Akhamlich Campos

EDITORIA

Carmina Pérez Canet

DIRECTORA DE PRODUCCIÓ

Marta Illescas Núñez

CAP DE DISSENY

Luis M. Turnes Plasencia

COORDINADORA DE PRODUCCIÓ

Tini Cardoso Caballero

TÈCNICS SÈNIORS DE PRODUCCIÓ

Isabel Muñoz Collado

Irene Iriarte Díez

© PEARSON EDUCACIÓN, S.A., 2012

Ribera del Loira, 28. 28042 Madrid

Javier Pérez Carrasco, Carmen Díaz
Otero i José Manuel Díaz Fleitas, 2012

ISBN: 978-84-205-6075-5

Dipòsit legal:

Imprès a Espanya-Printed in Spain.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra solament pot realitzar-se amb l'autorització dels titulars, tret d'excepció prevista per la llei. La infracció dels drets mencionats pot constituir un delicte contra la propietat intel·lectual (art. 270 i segs. Codi Penal). Dirigiu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos—www.cedro.org), si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

MAQUETACIÓ

Sergio Sánchez Gómez

TRADUCCIÓ I REVISIÓ

deleatur, s.l., i Ignasi Ribera

í n d e x

1. L'Estat espanyol	6
1. La ciutadania espanyola	
2. L'economia de lliure mercat: drets i deures	
3. El sistema electoral espanyol	
4. La solidaritat a l'Estat espanyol	
2. Conflictes i drets	17
1. Els conflictes armats del món actual	
2. Els drets humans en la guerra i en la pau	
3. Noves formes de relació i de lleure	20
1. Oci, salut i ús de les noves tecnologies	
2. La contaminació acústica	

1 L'ESTAT ESPANYOL

Claus de lectura

1. Què és la nacionalitat?
2. Com s'adquireix la nacionalitat espanyola?

Busca en el text les claus per respondre.

1 LA CIUTADANIA ESPANYOLA

Quan som en un país estranger i ens presentem, diem la nostra nacionalitat: espanyol, marroquí, francès... Però, què significa ser ciutadà d'un país? Com s'assoleix l'estatut de ciutadania?

La **ciutadania** és un vincle jurídic –és un vincle establert per una llei– entre un Estat –per exemple, Espanya– i una persona. Aquest vincle implica:

- Per a la persona: poder exigir a l'Estat que compleixi els drets que l'Estat reconeix –normalment en el seu text constitucional.
- Per a l'Estat: poder exigir a la persona els deures previstos per als ciutadans –com ara pagar impostos.

Com s'aconsegueix la nacionalitat espanyola? D'acord amb la informació del Ministeri, els processos són els següents:

MODALITAT DE NACIONALITAT	REQUISITS
Per residència	Residència de la persona a Espanya durant deu anys de manera legal, continuada i immediatament anterior a la petició.
Per carta de naturalesa	La que el Govern atorga discrecionalment quan concorren causes excepcionals: algú que ha defensat Espanya en la comunitat internacional.
Per a espanyols d'origen	• Nascuts de pare o mare espanyols. • Nascuts a Espanya quan siguin fills de pares estrangers si, almenys un dels pares, ha nascut a Espanya (excepte els fills diplomàtics).
Per possessió d'estat	Tindrà dret a la nacionalitat espanyola la persona que hagi posseït i utilitzat aquesta nacionalitat durant deu anys, de manera continuada, de bona fe (sense que tingui coneixement de la situació real, és a dir, que no és espanyol en realitat), d'acord amb un títol inscrit en el Registre Civil.
Per opció	S'hi podran acollir les persones: • Que estiguin o hagin estat subjectes a la pàtria potestat d'un espanyol. • El pare o la mare dels quals hagi estat espanyol o hagi nascut a Espanya.

Qualsevol nacionalitat es representa per mitjà d'uns símbols que solen ser: una **bandera**, un escut i un himne. Els d'Espanya els coneixes per l'assignatura de Ciències Socials. La bandera espanyola és el símbol nacional més important d'Espanya, i el disseny s'estableix en la Constitució (article 4), així com la compatibilitat d'aquesta amb les diverses banderes i símbols autonòmics –com ara la senyera.

Activitats

1. Investiga: es pot tenir, a més de l'espanyola, una altra nacionalitat?

2 L'ECONOMIA DE LLIURE MERCAT: DRETS I DEURES

Com ja vas estudiar en la Unitat 4 de «Joves Ciutadans», la Constitució opta per una economia de lliure mercat orientada al bé comú. Aquesta economia planteja un règim de propietat determinat, i unes determinades relacions entre empresaris, treballadors i consumidors que analitzarem breument a continuació.

La Constitució reconeix la propietat privada, encara que afirma que la seva **funció social**, és a dir, els interessos privats –d'alguns– no poden mai comprometre els interessos públics –de tots.

I per això es pot expropiar, amb una indemnització justa, un bé que sigui privat. Cal recordar que els béns que són propietat privada presenten una varietat tipològica elevada: béns immobles (per exemple, terres); mobles (com ara vaixells), i també béns intel·lectuals (llibres, partitures, etc.). I, de la mateixa manera que no ens agrada que ens robin el mòbil, tampoc als autors els agrada que algú s'apropriï del llibre que han escrit o de la cançó que han compost. La **propietat intel·lectual** privada mereix el mateix respecte que qualsevol altra propietat –tant és si es tracta de cases, d'ordinadors o de qualsevol altre tipus de bé.

En un Estat d'economia de mercat, com és l'espanyol, la major part de la iniciativa econòmica la protagonitza la societat civil: els empresaris i els comerciants. La funció social dels empresaris és molt important:

- Els seus productes responen, o no, a les demanades dels consumidors –és l'enorme risc que assumeixen.
- La seva competència millora l'eficàcia en els mecanismes de producció i de distribució de béns.
- Protagonitzen polítiques d'investigació i d'innovació.
- Generen llocs de treball.

Per tot això, cal destacar la importància de les empreses en la millora de la qualitat de vida d'un Estat, i de les persones que assumeixen el risc de la iniciativa empresarial i comercial: els **emprenedors**. Ara bé, les empreses, com la resta de ciutadans, tenen una responsabilitat social que podem resumir de la manera següent. Han de:

- Tenir en compte, a més dels interessos dels accionistes, els dels consumidors i treballadors: és el que s'anomena «**balanç social**».
- Fomentar l'**estabilitat laboral**, que facilita la integració social i el desenvolupament dels projectes personals.
- Tenir sistemes de promoció interna justos –que no hi hagi recomanats, que no s'ascendeixi a les persones menys aptes, etc.
- Respectar la legislació d'impacte i la legislació mediambiental.

Claus de lectura

1. Quin és el valor social dels empenedors?
2. Quins drets i deures tenen els consumidors?

Busca en el text les claus per respondre.

A Internet

Les coses privades no són solament les propietats. També parlem d'un àmbit privat quan ens referim a l'àmbit que ningú –i aquest ningú inclou tant les forces d'ordre públic com els mitjans de comunicació– pot violar sense el nostre consentiment previ o sense una ordre judicial prèvia justificada (per exemple, quan s'està investigant un delicte).

Per cert, si estàs en un parc públic amb els amics, saps si un mitjà de comunicació pot gravar-te sense el teu permís?

- ◆ Busca la resposta a la Xarxa.

Educació per a la ciutadania i els drets humans

Òbviament, els treballadors, en la relació amb els empresaris, també s'han de comportar de manera responsable: ser professionals en l'execució de la feina; afrontar el repte de la formació permanent; ser lleials en la relació amb l'empresari, etc. En definitiva, han de veure respectats els seus drets d'una manera escrupolosa alhora que compleixen els seus deures de manera honesta.

I, no cal dir-ho, els consumidors també tenen, en un Estat social i democràtic com és el nostre, drets i deures.

Els drets dels consumidors estan relacionats, sobretot, amb el fet que l'Estat, per mitjà dels òrgans competents, garanteixi:

- Que allò que els consumidors comprin sigui realment el que el venedor, la publicitat i l'etiquetatge diuen que venen.
- Les garanties del producte: les garanties de devolució...
- La informació rellevant sobre els processos de producció i distribució –respecte al medi ambient i als drets dels treballadors, base del comerç just.

Per la seva banda, els consumidors tenen el deure d'exercitar un consum responsable, és a dir, un consum en què, dins dels marges permesos per la llei, no es perjudiqui terceres persones –com passa, per exemple, amb els sorolls del «botellón», les motos sense silenciador, fumar on no és permès, etc.

Activitats

1. Què són els emprenedors? T'has plantejat alguna vegada crear una empresa? Per què? Justifica la resposta.
2. Creus que es respecten els teus drets com a consumidor?
3. Els cantautors argentins Alberto Cortez i Facundo Cabral van compondre aquesta conegudíssima cançó titulada «No me llames extranjero», que cantaven com un diàleg entre els dos.

Alberto Cortez

No me llames extranjero, porque haya nacido lejos
o porque tenga otro nombre la tierra de donde vengo.
No me llames extranjero, porque fue distinto el seno
o porque acunó mi infancia otro idioma de los cuentos.

No me llames extranjero, si del amor de una madre
tuvimos la misma luz, en el canto y en el beso
con que nos sueñan iguales, las madres contra su pecho.

No me llames extranjero, ni pienses de dónde vengo,
mejor saber dónde vamos, a dónde nos lleva el tiempo.
No me llames extranjero, porque tu pan y tu fuego
calman mi hambre y mi frío, y me cobija tu techo.

No me llames extranjero, tu trigo es como mi trigo,
tu mano como la mía, tu fuego como mi fuego
y el hambre no avisa nunca, y va cambiando de dueño.

Facundo Cabral

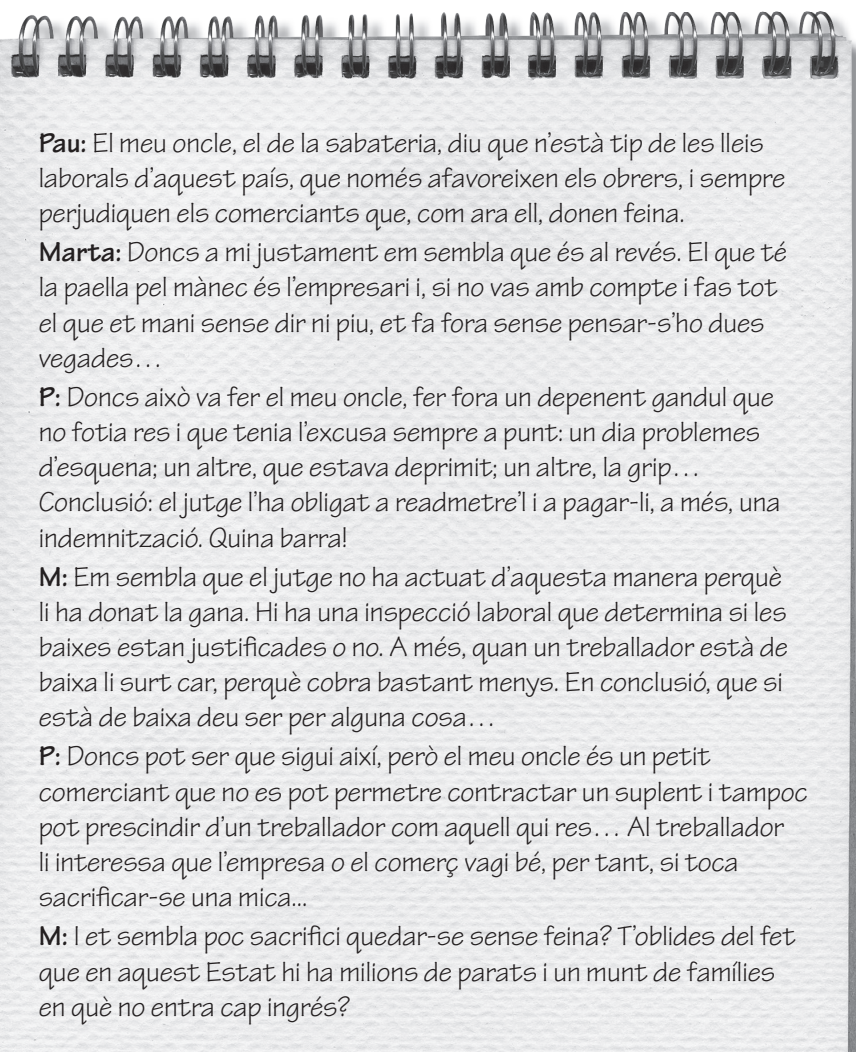
(Y me llamas extranjero porque me trajo un camino,
porque nací en otro pueblo, porque conocí otros mares.
Y un día zarpé de otro puerto, si siempre quedan iguales
el adiós, los pañuelos, las pupilas borrosas de los que
dejamos lejos, los amigos que nos nombran,
y son iguales los rezos y el amor de la que sueña
con el día del regreso. No, no me llames extranjero,
traemos el mismo grito, el mismo cansancio
viejo que viene arrastrando el hombre desde
el fondo de los tiempos, cuando no existían fronteras,
antes que vinieran ellos, los que dividen y matan,
los que roban, los que mienten,
los que venden nuestros sueños, ellos son
los que inventaron esta palabra, «Extranjero».)

(La lletra d'aquesta cançó no s'ha traduït per no perdre el sentit d'alguns versos i per respectar la rima.)

- a) D'acord amb la lletra de la cançó, per què considerem algú estranger?
 - b) I, d'acord sempre amb la lletra, per què no hem d'anomenar ningú estranger?
 - c) Què creus que significa el vers: «Y el hambre no avisa nunca, y va cambiando de dueño»?
 - d) Busca en el diccionari l'etimologia de la paraula «estranger»: Et sembla raonable l'associació? Quina relació trobes entre l'etimologia de la paraula i la lletra de la cançó que reproduïm?
4. En l'article 35, la Constitució espanyola estableix el deure de treballar. Posem per cas que una persona hereta una fortuna suficientment gran per poder viure sense treballar, simplement dels interessos del seu capital. Està incomplint l'article 35 de la Constitució? Aquest comportament: hauria d'estar o no penat per la llei?
5. Ja saps que en Pau i la Marta, com que són bons amics, discuteixen sobre diversos temes sovint. Llegeix el debat següent i contesta les preguntes que es plantegen:

- a) Quina opinió tenen en Pau i la Marta de les relacions entre empresaris i obrers? Amb quin dels dos estàs més d'acord?
- b) A qui penses que està afectant més la crisi econòmica, als empresaris o als treballadors?
- c) Els empresaris i els treballadors tenen interessos enfrontats o comuns?

6. L'article 51 de la Constitució diu:

1. Els poders públics garantirán la defensa dels consumidors i dels usuaris, protegint, per mitjà de processos eficaços, la seguretat, la salut i els legítims interessos econòmics d'aquests.
2. Els poders públics promourán la informació i l'educació dels consumidors i dels usuaris, fomentaran les seves organitzacions i les escoltaran en les qüestions que puguin afectar-los, dins els termes que la llei estableixi.

Quines iniciatives hi ha al teu centre educatiu que responguin a aquest mandat constitucional?

7. Hem parlat de la propietat privada intel·lectual, un assumpte que, com no podia ser d'una altra manera, planteja un «intercanvi d'idees tens» entre en Pau i la Marta. Us animem a llegir-lo i, tenint en compte els seus arguments, a debatre a classe sobre el tema: pirateig, sí o no?

Marta: Et convido a veure la darrera pel·lícula de la saga Crepuscle, *A trenc d'alba*: t'hi apuntes? Vénen també la Raquel, en Carles i la Berenguera...

Pau: I has pagat el 16 euros que costa el vídeo o l'has agafat del videoclub?

M: Cap de les dues coses, m'he l'he baixat.

P: És a dir, que estàs robant...

M: Res de robar, col·lega, un amic la va comprar i l'ha penjat a la Xarxa perquè els de la penya ens la descarreguem si volem. És un geni de la informàtica.

P: Doncs el geni de la informàtica s'està carregant el que els economistes anomenen «valor marginal»: el que podries vendre però no vens perquè els espavilats com tu us dediqueu a piratejar les pel·lícules. D'aquesta manera, perden els autors, els productors, les sales de cinema, els videoclubs...

M: Que n'ets, de pesat. Les productores són unes «xorices», cobren una barbaritat per les pel·lícules. I els cines igual. Qui té set euros per anar-hi? A més, els autors es fan famosos i, d'aquesta manera, el proper cop, poden cobrar més pels seus productes. Encara els hi fem un favor...

P: Doncs jo sé que hi ha molts autors a qui no els fa cap gràcia no poder viure de la seva feina...

M: Exagerat! No es tracta de fer diners amb les còpies sinó de deixar una cosa que és teva als col·legues, i una cosa que no em compraria mai al preu que la venen. Que posin les pel·lícules a 50 cèntims i veuràs! A més, ho fa tot el món. A veure si et penses que vull quedar com una fleuma.

P: Doncs aleshores el que quedarà com una fleuma sóc jo, perquè em nego a veure pel·lícules piratejades. Que en gaudeixis, espavilada...

M: Adéu, bleda.

3 EL SISTEMA ELECTORAL ESPANYOL

3.1. EL SISTEMA ELECTORAL ESPANYOL

El sistema electoral garanteix un dels pilars bàsics de la democràcia: la representativitat. Com ja has estudiat en la Unitat 4, el poble exerceix la seva sobirania amb el sufragi universal: mitjançant **votació directa**, la ciutadania escull els seus representants per a les cambres en què s'organitza el poder legislatiu: el Senat i el Congrés dels Diputats, que formen el Parlament; els diferents parlaments autonòmics, i els representants d'Espanya en el Parlament Europeu.

A més, en l'àmbit local, també se celebren les eleccions per triar regidors als municipis (i indirectament representants de diputacions; pots comprovar-ho amb més detall en el Quadernet corresponent de la teva comunitat).

Malgrat que encara no hi puguis participar, hauràs notat que les diverses eleccions no se celebren alhora: encara que el mandat legal dels nostres representants és de quatre anys (període anomenat «**legislatura**»), en algunes situacions especials, com ara una manca d'acord per aconseguir majories estables de govern o bé situacions crítiques que aconsellen renovar la representació política, el Parlament nacional pot ser dissolt pel president del Govern, i els de les autonomies pels seus respectius presidents, i a continuació convocar eleccions anticipades.

En cada elecció hi participa la **ciutadania amb drets civils** (que no ha estat privada del dret al vot per sentència judicial) en l'àmbit propi de representació: és el cos electoral de cada procés. A Espanya, l'edat legal per participar en les eleccions coincideix amb la majoria d'edat: 18 anys. En l'elecció, la quantitat de representants es distribueixen per grups de població anomenats «**circumscripcions**».

En el procés electoral, els candidats han de formar part de llistes de partits polítics o agrupacions electorals. Els electors votem **llistes tancades** (excepte per al Senat), és a dir, no podem seleccionar els candidats, sinó votar tots els que apareixen en la papereta. Solament aconsegueixen representació les llistes que arriben a un percentatge determinat de vots anomenat «**llindar de representació**».

El nostre sistema de vots distribueix els representants de manera proporcional amb un procediment complex que afavoreix la formació de majories, és a dir, atorga progressivament més representants a qui obté més vots: és el que s'anomena «**sistema D'Hondt**». A aquesta característica del sistema electoral se l'anomena «**proporcionalitat**».

Claus de lectura

1. Quins són els procediments bàsics del sistema electoral espanyol?
2. Què és l'«opinió pública»? Quina relació té amb la democràcia?
3. Per què és necessària la democràcia per a la transparència de la gestió pública?

Busca en el text les claus per respondre.

A Internet

Pots consultar un gràfic animat sobre el sistema D'Hondt en aquesta adreça:

<http://www.elmundo.es/eleccion2000/cifras/graficodhont.html>.

Educació per a la ciutadania i els drets humans

En aquesta taula tens compilades les característiques de les eleccions als diversos parlaments i als ajuntaments:

ELECCIONS	PERÍODE EN ANYS	COS ELECTORAL	CIRCUMSCRIPCIÓ	LLISTES	ES PODEN ANTICIPAR	LLINDAR DE REPRESENTACIÓ
Parlament nacional	4	Tots els nacionals censats	Província o illa	Congrés: tancades Senat: obertes	Sí (mínim, un any)	3 %
Parlaments autonòmics	4	Nacionals censats a la CA	Variable segons la CA	Tancades	Sí (mínim, un any)	Variable segons la CA
Parlament Europeu	5	Nacionals i ciutadans de la UE censats a Espanya	Espanya, circumscripció única	Tancades	No	No
Ajuntaments	4	Nacionals i estrangers censats al municipi de la UE i països amb acords recíprocs	Municipi	Tancades	No	5 %

Abans de les eleccions, els partits fan campanyes dels seus programes i candidats durant dues setmanes fins al dia anterior a les eleccions. L'Estat garanteix la fiabilitat i la imparcialitat de tot el procés:

- Imprimeix i distribueix paperetes i sobres a bastament.
- Disposa col·legis electorals, proporciona urnes per al vot i prepara cabines que garanteixin el caràcter secret del vot.
- Nomena per sorteig (per mitjà dels ajuntaments) els ciutadans que han de formar part de les meses electorals, que comprovaran qui diposita les paperetes i que faran el recompte de vots.
- Garanteix el recompte imparcial, la distribució proporcional i la legalitat de tots els procediments mitjançant la vigilància de les juntes electorals, tutelades pel poder judicial.

3.2. L'OPINIÓ PÚBLICA

El funcionament del sistema democràtic exigeix un coneixement constant per part dels representants de què pensa la ciutadania sobre els assumptes que afecten l'Estat. Per això, l'opinió pública és el conjunt de les opinions sobre qüestions d'interès per a la ciutadania expressades **d'una manera lliure i pública**, per mitjans i per persones alienes a les estructures del poder polític, amb la intenció d'influir o determinar les accions dels governs (estatals, autonòmics i municipals) i dels representants en el poder legislatiu. Perquè això sigui possible és indispensable que el règim democràtic garanteixi els drets i les llibertats d'opinió, d'expressió, de reunió i de manifestació.

Com pots imaginar, en els règims totalitaris no existeix opinió pública, solament la versió oficial dels governs autoritaris.

L'opinió pública constitueix un mitjà de **vigilància** i de **control** del funcionament i de la representativitat de les institucions democràtiques. El sufragi universal és la principal via d'expressió regulada de l'opinió pública. Les consultes directes poden tenir dos vessants:

- Les **eleccions**, en què el poble pot ratificar en el poder o pot depositar els seus representats i governants, d'acord amb el grau d'acord o desacord amb la gestió política duta a terme en la legislatura i amb les seves propostes posteriors.
- Els **referèndums**, en què mitjançant la votació la ciutadania es pronuncia respecte a una pregunta que planteja el Govern sobre qüestions essencials (reforma constitucional, estatuts d'autonomia, etc.).

Però, a més de les vies anteriors, la ciutadania es pot fer sentir com a opinió pública **de manera activa** mitjançant diverses formes:

- Publicació i adhesió a manifestos en mitjans públics.
- Convocatòria de manifestacions per part dels anomenats «**agents socials**» (associacions, partits polítics, sindicats).
- Participacions en vagues laborals i polítiques (vaga general).
- Mobilitzacions i concentracions espontànies (com, per exemple, el Moviment 15M).

Per tal que la ciutadania es formi com a opinió pública, els mitjans de comunicació són fonamentals. També hi resulta imprescindible la imparcialitat informativa d'aquests. Si no és així, la informació esdevé propaganda: manipulació deliberada de fets per tal de dirigir els ciutadans cap a determinades opinions interessades que influeixin en accions de l'opinió pública.

3.3. EL DEURE DE TRANSPARÈNCIA EN LA GESTIÓ PÚBLICA

Per formar-se una opinió racional sobre els assumptes que tenen importància per a la comunitat, la ciutadania ha de conèixer i ha de poder contrastar no solament opinions diverses (per a la qual cosa resulta imprescindible l'existència de mitjans de comunicació lliures i plurals), sinó que ha de poder accedir a **dades fiables de la gestió pública**: qui pren les decisions, quins interessos poden haver-hi en aquesta presa de decisions, com es distribueix el pressupost públic, quins són els criteris de despesa, etc.

La transparència en la gestió pública és, per tant, una **obligació democràtica** que contribueix a la formació de l'opinió pública. Però, a més, combat la corrupció en posar de manifest les possibles maniobres il·legals, ocultes o interessades en les decisions polítiques.

Opinió pública i enquestes

A mitjan segle xx, van començar a desenvolupar-se mètodes d'enquestes que permetien recollir dades de manera sistemàtica d'un ampli i variat sector de la ciutadania amb una selecció relativament imparcial i representativa de la població. Des de llavors, els sondejos demoscòpics han esdevingut instruments habituals per tal de conèixer l'opinió pública.

Això no obstant, hi ha vegades en què es dona disparitat amb els resultats electorals reals, per tant, el grau de representativitat de les enquestes no sempre és determinant ni pot suplantar les consultes electorals.

♦ Consulta la pàgina web del CIS (www.cis.es) i elabora un breu resum de què és, les funcions que té i les darreres dades del seu Baròmetre.

El *Conveni del Consell d'Europa sobre l'Accés als Documents Públics* de 2009 considera que «la transparència de les autoritats públiques en una societat democràtica i pluralista» és important, ja que l'exercici del dret d'accés als documents públics:

- Proporciona una font d'informació al públic.
- Ajuda el públic a formar-se una opinió sobre l'estat de la societat i sobre les autoritats públiques.
- Fomenta la integritat, l'eficàcia, l'eficiència i la responsabilitat d'autoritats públiques, i ajuda d'aquesta manera a refermar-ne la legitimitat.

Malgrat que hi ha diverses iniciatives per potenciar l'exigència de transparència a l'Administració i als poders de l'Estat, Espanya encara ara no s'ha adherit a aquest conveni.

Però el 2012, el Govern ha iniciat la tramitació de la Llei de transparència i accés dels ciutadans a la informació pública, que tindrà com a objectiu regular el procediment d'accés a la informació pública i establir mecanismes per garantir la transparència de l'Administració i dels poders de l'Estat, encara que, de moment, la Casa Reial en quedarà fora de l'àmbit d'aplicació.

Activitats

1. Penses que l'ús d'Internet millora la democràcia participativa? Debateu en grups petits iniciatives que podrien facilitar la participació ciutadana i la difusió de l'opinió pública.
2. Pensa i respon: pot existir l'opinió pública sense llibertat de premsa, de reunió, de manifestació, d'expressió? Per què?
3. Busca exemples de mobilitzacions convocades per mitjà de les noves tecnologies de comunicació (missatges de mòbil, xats, Twitter, etc.). Quina influència poden tenir en la creació d'opinió pública?
4. En els processos electorals està prohibida la difusió de sondejos una setmana abans del dia de les eleccions. Reflexiona i analitza la relació entre democràcia, opinió pública i manipulació.
5. Quina relació hi ha entre «opinió pública» i «transparència en la gestió pública»?
6. Quin tipus de temes penses que s'haurien d'excloure de l'accés a la informació? Formeu grups de treball i elaboreu-ne una llista. Tot seguit, contrasteu les vostres idees amb els límits exposats a http://www.accessinfo.org/documents/Access_Docs/Advancing/Council_of_Europe/Convention_on_Access_to_Official_Documents_CofE_es.pdf.
7. Consulta el Portal de Transparencia Pública (www.transparencia.org.es) i busca dades sobre Espanya a «Índice de percepción de corrupción». Quina posició ocupa el nostre Estat en la percepció de transparència? Comprova si ha millorat o empitjorat en relació amb els anys anteriors.

4 LA SOLIDARITAT A L'ESTAT ESPANYOL

Espanya és un Estat social i democràtic de dret i està obligat a tenir un sistema de protecció social. El nostre sistema de protecció social ja l'hem esmentat en la Unitat 4 i ara el coneixeràs una mica millor pel que fa a dues de les seves dimensions més importants: el sistema de **Seguretat Social i els drets laborals**, entre els quals s'inclou **el dret de conciliació de la vida laboral i familiar**.

4.1. LA SEGURETAT SOCIAL

És la cobertura que dona la protecció social als seus membres mitjançant mesures públiques que els ajuden en circumstàncies vitals, laborals i econòmiques adverses com ara la desocupació o la vellesa. Les mesures són diverses: prestacions econòmiques, assistència sanitària i social, etc.

A Espanya, el sistema de Seguretat Social dona **cobertura** a un ampli ventall de situacions, entre les quals cal destacar:

- Assistència sanitària (atenció primària i hospitalària).
- Reeduació i rehabilitació de discapacitats.
- Assistència a la tercera edat.
- Prestacions econòmiques en casos d'incapacitat temporal, orfenesa, viduïtat, invalidesa, jubilació, desocupació, etc.

Aquestes prestacions s'anomenen, en la majoria dels casos, «**pensions**». El sistema espanyol de pensions és un **sistema de repartiment** que es basa en la solidaritat intergeneracional i en la redistribució de la riquesa. Sistema «de repartiment» significa que els que tenen una ocupació en l'actualitat financen les pensions del moment present, complint així el pacte implícit entre generacions, i es guanyen el dret a una pensió contributiva futura (que exigeix una cotització prèvia per part del beneficiari). La redistribució de la riquesa es fa palesa per l'existència de pensions no contributives, com, per exemple, pensions de jubilació o d'invalidesa.

El **finançament** de les pensions, en particular, i de la Seguretat Social, en general, va a càrrec de les contribucions dels treballadors, de les empreses, i de les aportacions públiques (procedents dels Pressupostos Generals de l'Estat i els de les comunitats autònomes). La universalització dels drets socials, l'envelliment de la població, situacions d'**atur estructural** i interessos d'empreses privades fan revifar el debat sobre la sostenibilitat del sistema públic de pensions. Les solucions presentades varien: des de la restricció de l'accés a la protecció social (és el cas de l'atenció primària a immigrants en situació irregular) o la disminució de prestacions, fins a la proposta d'un **sistema de pensions de capitalització** en què els treballadors estalvien per crear un fons que els costejarà les seves pròpies jubilacions o, fins i tot, **models mixtos**.

Claus de lectura

1. Què entenem per Seguretat Social?
2. Quins són els principals àmbits en què es desenvolupa la protecció social en el nostre país?
3. Quines són les bases del sistema espanyol de pensions?
4. Quins drets laborals reconeix la Constitució?

Busca en el text les claus per respondre.

Atur estructural: desocupació que es produeix per desajustaments en l'estructura econòmica d'un país. Que desaparegui depèn de la correcció d'aquests ajustaments.

Sabies que...

D'acord amb les dades de l'Institut Nacional de Seguretat Social, l'any 2005, el 95,23% de les excèdències per tenir cura de fills les van sol·licitar dones.

La consciència que maternitat i responsabilitats familiars constitueixen un obstacle per a la permanència i la promoció de la dona en el treball són una de les fonts d'inspiració de la **Llei orgànica per a la igualtat efectiva de les dones i homes**.

4.2. ELS DRETS LABORALS I EL DRET A LA CONCILIACIÓ DE LA VIDA LABORAL I FAMILIAR

La Constitució espanyola reconeix, en l'àmbit laboral, com a **drets fonamentals**, és a dir, com a drets que obliguen els poders públics i solament es poden regular per llei:

- La **llibertat sindical**: la llibertat dels treballadors per a la formació de sindicats (tens la informació a la Unitat 5).
- El **dret a la vaga**: terme, aquest darrer, definit per l'IEC com la «cessació voluntària en el treball per part dels empleats assalariats amb vista a obtenir de l'empresa algun avantatge relatiu a millores de sou o de les condicions de treball».

La nostra llei fonamental reconeix el deure i el dret al treball, a la llibertat de premsa, a la lliure elecció de professió o ofici, a una remuneració suficient, a la negociació col·lectiva i a l'adopció de mesures de conflicte col·lectiu.

Finalment, entre els **principis rectors de la política social i econòmica** (principis que inspiren les lleis i les pràctiques dels poders públics), la Constitució estableix, a més del deure de mantenir un règim públic de Seguretat Social, aquests deures:

- Dur a terme polítiques orientades a la plena ocupació.
- Vetllar per la seguretat i la higiene en el treball.
- Garantir el descans necessari amb la limitació de la jornada laboral.
- Garantir vacances retribuïdes.
- Fomentar la formació i la readaptació laboral.

D'altra banda, la incorporació progressiva de la dona al treball ha fet palesa la necessitat de **conciliació de la vida personal, familiar i laboral**, la qual cosa ha portat l'Estat a establir per llei permisos com ara els de lactància, els d'acolliment familiar, la reducció de la jornada laboral per a qui tingui al seu càrrec menors de vuit anys —o a persones amb discapacitat que no desenvolupen una activitat retribuïda—, i el de vacances no gaudides per maternitat.

Activitats

1. Repassa la Declaració Universal dels Drets Humans de les pàgines 34-35 del teu llibre. Quins articles garanteixen la Seguretat Social i les proteccions que la caracteritzen? Quines limitacions a l'exercici d'aquests drets es reconeixen? Qui són les persones protegides per aquests drets? Elabora, a partir de les respostes, una reflexió sobre el dret universal a l'atenció sanitària.
2. Llegeix les descripcions següents d'un sistema de pensions i indica si corresponen a un sistema de repartiment o de capitalització.
 - El sistema de pensions depèn, sobretot, de la demografia.
 - Les pensions poden revalorar-se o depreciar-se en funció de les inversions fetes.
 - El sistema de pensions depèn de decisions polítiques, com ara la congelació o devaluació de les pensions.
 - La gestió administrativa del sistema de pensions té, per a la persona que costos, costos molt elevats.
 - Les pensions estan garantides legislativament.
3. Esbrina si tens dret a vaga i en quines condicions.

2 CONFLICTES I DRETS

1 ELS CONFLICTES ARMATS DEL MÓN ACTUAL

La imatge tradicional d'uns països enfrontats amb els exèrcits respectius resulta insuficient per descriure la natura dels conflictes armats del món en l'actualitat. Tant és així, que la condició clàssica per al reconeixement de l'estat de guerra, la declaració formal d'aquesta entre dos o més països, ha passat al segon pla. Avui dia, hi ha un gran nombre de conflictes armats en què els protagonistes ja no són els estats, sinó que aquests estan lluitant amb grups violents interns o externs, o bé la disputa es produeix entre grups interns, sense la participació d'un Estat. Encara que alguns analistes considerarien tots aquests casos conflictes bèl·lics, l'Institut Suec d'Investigació de la Pau Internacional (PRIO) defineix «guerra» (del germànic *verra* 'discòrdia, batalla') com:

- un conflicte que enfronta almenys una força militar amb un altre o uns altres exèrcits, o amb una força insurgent, i
- en aquests conflicte **han mort almenys mil persones.**

Si aprofundim una mica més en la natura dels conflictes armats contemporanis, ens trobem amb els trets distintius següents:

a) Abundància de conflictes armats intraestatals, en els quals la violència està territorialitzada. Aquesta situació, els analistes, en alguns casos, la caracteritzen com a pròpia d'**estats fallits**: estats que, havent perdut el monopoli legítim de la violència per la presència de grups armats que operen dins de les seves fronteres, no tenen el control sobre el territori, la capacitat de protegir la ciutadania i de prestar serveis públics bàsics i, a més, estan governats per elits corruptes que ja no tenen legitimitat davant sectors amplis de la població.

b) Estratègies orientades contra la població civil. A la Segona Guerra Mundial la proporció de víctimes va ser del 66 %. En l'actualitat, la xifra ha augmentat fins al 80 o 90 %. El mètodes que s'empren són totalment inhumans: genocidi, segrestos, mutilacions, violacions massives de dones, execucions sumàries, reclutament forçat de menors, destrucció de la natura, etc. En definitiva, l'horror en formes múltiples i variades. Si aquest horror es du a terme en una situació de guerra, es tipifica en el codi penal, en un sentit ampli, com a **crim de guerra**. Si no es produeix en una situació de guerra, s'anomena **«terrorisme»**, i es pot definir com l'ús del terror com a mitjà, contingut i finalitat dels missatges d'un grup o d'un Estat (terrorisme d'Estat).

Claus de lectura

1. Què s'entén per guerra?
2. Quines són les característiques dels conflictes armats contemporanis?
3. Quins factors influeixen en l'origen d'un conflicte armat?
4. Quines normes i tribunals protegeixen els drets en cas de pau? I en casos de conflicte armat?

Busca en el text les claus per respondre.

Diversitat de conflictes

L'especialista sobre la pau Vicenç Frisas planteja que, en l'actualitat, a més dels exèrcits, podem diferenciar els actors de conflictes següents: guerrilles, paramilitars, narcotraficants, milícies armades, grups integristes violents, sicaris, bandes rivals, clans armats, grups de seguretat privats, grups polítics armats, terroristes de grup i en xarxa, nens soldats, màfies, traficants d'armes, etc.

Hi ha guerres justes?

La noció de **guerra justa** està relacionada tant amb els motius com amb els mètodes que s'hi entren. Històricament s'ha pensat tenint en compte: la causa (si és justa), l'autoritat que la declara (si és legítima) i la intenció que persegueix (si és recta), i està vinculada a l'aparició del dret internacional humanitari.

Els **partidaris** l'entenen com una guerra de defensa, encara que és problemàtic definir quin és l'abast real que té.

Els **detractors** argumenten, des de l'experiència de les guerres mundials, la possibilitat de la destrucció nuclear i la cruïsa de les conseqüències que se'n deriven.

En tot cas, hi ha unanimitat a reconèixer que l'ús d'armes de destrucció massiva, la manca de respecte als presoners, les guerres preventives i les que cerquen danyar a la població civil són guerres injustes.

Entre els **factors** que poden desencadenar un conflicte hi trobem:

- La lluita pel poder polític i/o pel control dels recursos econòmics (diamants, petroli, etc.).
- L'exclusió i marginació política d'algunes regions, la qual cosa implica fortes discrepàncies al voltant de l'estructuració de l'Estat.
- La injustícia social.
- La colonització demogràfica.
- El militarisme (ideologia que concep la ideologia militar com a font de la seguretat).
- La manca de democràcia.
- Les ideologies que promouen una sobrevaloració de la pròpia identitat com a nació, busquen la seva afirmació com a Estat i rebutgen la pluralitat al seu si, la qual cosa provoca discriminació, expulsió i/o anihilació de les minories (vegeu la Unitat 6, apartat 3).
- El fanatisme religiós: exaltació d'un conjunt de dogmes religiosos —presos com a absoluts— que porta a l'exigència intransigent del sotmetiment a aquests (vegeu Unitat 6, apartat 5).

2 ELS DRETS HUMANS EN LA GUERRA I EN LA PAU

La protecció dels drets humans en temps de pau ha donat lloc a signar pactes i convenis internacionals importants. A més de la Declaració Universal dels Drets Humans, que has estudiat en la Unitat 2, has de conèixer l'existència, dins el sistema de les Nacions Unides, del **Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP)** de 1966 i, dins del sistema europeu, del **Conveni per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals (CEDH)** de 1950.

- En el **PIDCP**, els estats signants es comprometen a garantir la creació de les condicions necessàries per permetre a les persones gaudir dels drets civils i polítics o reclamar judicialment si considera que han estat violats. També estableix la constitució d'un Comitè de Drets Humans, que informarà les Nacions Unides i els estats sobre l'execució efectiva de les mesures compromeses pels signants.
- En el **CEDH**, els signants europeus reconeixen a tota persona que depengui de la seva jurisdicció una sèrie de drets (com ara el dret a la vida, a la llibertat, a la seguretat, a un procés equitatiu, que no hi hagi pena sense llei, a contreure matrimoni, a la llibertat d'expressió, reunió i manifestació, a la vida privada i familiar), prohibeixen la discriminació, el treball forçat, la tortura i l'esclavitud, alhora que estableixen un Tribunal Europeu de Drets Humans que atindrà tant demandes individuals com dels estats en relació amb la violació dels drets reconeguts en el conveni o en els seus protocols addicionals.

En cas d'un conflicte armat, les normes que regeixen són les del **dret internacional humanitari**. Les convencions de Ginebra són l'intent de codificació d'una sèrie de normes destinades a «humanitzar» la guerra. Consisteixen en una sèrie de tractats internacionals, signats entre 1846 i 1949, que busquen limitar la violència de la guerra amb normes que estipulen els mitjans i mètodes de combat, i que protegeixen la població civil, els malalts, els presoners de guerra, etc. Després de la Segona Guerra Mundial es va crear el Tribunal de Nuremberg per jutjar crims de guerra. La tipificació dels delictes i abusos feta per aquest tribunal va representar un pas endavant jurídic que va ser aprofitat posteriorment per les Nacions Unides en els tribunals creats *ad hoc* per resoldre casos individuals. Els països signants de l'Estatut de Roma van constituir el tribunal permanent de la **Cort Penal Internacional** (1998), que jutja els delictes de:

- **Genocidi:** un conjunt d'actes tipificats que es perpetren amb la intenció de destruir parcialment o total un grup nacional, ètnic, racial o religions.
- **Crims contra la humanitat:** realització conscient i sistemàtica d'actes inhumans contra una població civil.
- **Crims de guerra:** violació dels convenis de Ginebra i d'altres relatius al dret en els conflictes armats.
- **Crims d'agressió:** ús de la força armada d'un Estat contra un altre Estat mitjançant formes incompatibles amb la Carta de Nacions Unides.

Activitats

1. Consulta el Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics i compara'l amb la Declaració Universal dels Drets Humans. Quines diferències hi observes?
2. En grups, busqueu informació sobre els actes que són tipificats com a genocidi, crims de guerra, crims contra la humanitat i d'agressió. Trobeu un exemple històric de cadascun i exposeu-lo a la resta de la classe.
3. Consulta l'informe del Comitè Internacional de la Creu Roja sobre el terrorisme com un desafiament contemporani del Dret Internacional Humanitari: <http://www.icrc.org/spa/war-and-law/contemporarychallenges-for-ihl/terrorism/overview-terrorism.htm>. Per què no hem de confondre el tractament jurídic dels crims de guerra i dels delictes de terrorisme?
4. Consulta si potències com ara els Estats Units, Rússia o la Xina han ratificat l'Estatut de Roma que reconeix la jurisdicció de la Cort Penal Internacional. Pots fer-ho a: <http://www.iccnw.org/?mod=region&idureg=4>. En cas negatiu, quines conseqüències penses que pot tenir per a la persecució dels delictes que puguin cometre els exèrcits d'aquests estats?
5. Elabora una redacció on exposis d'una manera raonada la teva opinió sobre la possibilitat que hi hagi guerres justes. En cas afirmatiu, especifica'n les condicions.

3 NOVES FORMES DE RELACIÓ I DE LLEURE

Per un ús racional de les noves tecnologies

Quan uses la connexió a Internet, la tauleta tàctil, el mòbil, les consoles de jocs, etc., pots acabar depenent-ne. Tracta d'analitzar la teva conducta per veure si fas servir aquests mitjans de manera racional:

- ◆ Sents la necessitat d'augmentar el temps d'ús d'aquests mitjans per obtenir satisfacció?
- ◆ Has intentat reiteradament controlar o disminuir-ne l'ús sense aconseguir-ho?
- ◆ T'has posat de mal humor o irascible quan t'han obligat a deixar aquests mitjans?
- ◆ Et connectes més temps del que havies pensat?
- ◆ Has perdut o has posat en perill alguna amistat o oportunitat de diversió per dedicar temps a aquests mitjans?
- ◆ Has dit mentides a la teva família o a un amic per satisfer el teu desig de connectar-te a aquests mitjans?

1 OCI, SALUT I ÚS DE LES NOVES TECNOLOGIES

Suposem que ets conscient de la importància de tenir cura de la teva salut i que coneixes quins hàbits has de mantenir per portar una vida saludable i sentir-te bé amb tu mateix. Segur que:

- Fas exercici amb regularitat.
- Menges d'una manera adequada (incloent-hi el desdormir).
- No consumeixes drogues (tabac, porros) perquè t'importa molt el teu benestar real i controlar la teva pròpia vida i els teus interessos.
- Dorms les hores necessàries per descansar.

I probablement, a més d'estudiar, tens temps per a l'entreteniment, que pots dedicar-lo a les tecnologies que domines i que fins i tot t'ajuden a relacionar-te amb les teves amistats. Reflexiona una mica sobre l'ús que fas de la tecnologia:

- Els **xats** (Messenger, Whatsapp, Chaton...) o els **missatges de correu** electrònic són molt útils per mantenir contacte amb amistats a distància, però també per crear-ne altres de noves que no has vist en persona i lligar amb noies o nois desconeguts, etc. Pot ser divertit, no hi cap mena de dubte, però recorda que:
 - És molt important protegir la teva privacitat contra els usos indesitjables de les teves dades particulars: no facilitis informació personal que permeti la teva identificació ni enviïs fotos personals (i encara menys d'altres persones). Els amics es poden enemistar i fer un mal ús d'aquesta informació.
 - Quan no veus cara a cara una persona, no hi ha res que li impedeixi fingir ser qui no és amb diverses intencions, segurament diferents de les que confessa.
 - Has de ser molt prudent. Ja saps que el que pengem a Internet pot quedar exposat al públic. Es tracta de gaudir-ne, no que acabis tenint problemes.
- Els videojocs, consoles i jocs d'ordinador han d'estar al servei del teu benestar. Per tant:
 - Planifica, en primer lloc, el teu temps d'estudi i, després, el temps d'esbarjo que dedicaràs als videojocs. És més fàcil animar-te a completar la feina de classe amb l'expectativa d'una estona de diversió a posteriori, que abandonar una partida per posar-te a estudiar.
 - Estableix un temps de joc i no el sobrepassis. La teva vida és molt més rica que aconseguir un determinat nivell en una màquina.

- No comencis una partida si estàs cansat i abandona el joc o redueix-ne el temps si et notes comportaments agressius. El joc ha de distreure't, no canviar el teu comportament.
- Descansa regularment per tal que no sofreixis fatiga visual: el temps ideal són 15 minuts de joc.

De totes maneres, encara que puguis jugar en xarxa i compartir diversió amb les teves amistats, tingues en compte que els jocs a distància i la comunicació virtual no poden substituir el tracte directe i personal, ni l'activitat física a l'aire lliure. Fer esport, sortir amb amics i compartir unes altres activitats et resultarà igual de gratificant o més.

2 LA CONTAMINACIÓ ACÚSTICA

La contaminació acústica és l'**excés de so** (no sempre ha de ser un so inharmoniu o clarament desagradable) **que afecta les condicions normals d'un medi determinat**. Aquest tipus de contaminació es diferencia de les que has estudiat en la Unitat 7 en el fet que no és acumulable ni perdura en el temps. Això no obstant, els seus efectes també poden resultar molt perniciosos per a la qualitat de vida de les persones.

Les fonts de la contaminació acústica estan relacionades directament amb l'**activitat humana**:

- El transport terrestre per carreteres, el ferroviari i l'aeri.
- Les activitats industrials i comercials.
- La construcció i manteniment d'edificis i d'infraestructures.
- Les tasques i rutines domèstiques (aspiradores, televisors...).
- Les activitats d'oci (trobades esportives, festes, celebracions...).

La intensitat del so es mesura en decibels (dB). Aquesta és l'escala més habitual de classificació del so segons la intensitat:

- **Molt baix o silenciós:** de 0 (nivell mínim d'audició) a 30 dB.
- **Baix:** entre 30-55 dB. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) considera els 50 dB com el límit màxim desitjable, a partir del qual poden aparèixer molèsties.
- **Sorollós:** a partir de 55-80 dB. És el rang dels riscos moderats. Els 80 dB es consideren el nivell màxim de seguretat.
- **Molt sorollós:** de 80 a 140 dB. Riscos molt alts per a la salut. Quan se superen els 125 dB es passa a nivells dolorosos, i el llindar del dolor arriba fins als 140 dB.

Aquestes són algunes xifres de nivell de soroll: cant d'un ocell: 10 dB; conversa normal: 50 dB; aspirador domèstic: 65 dB; ambient d'oficina: 70 dB; trànsit urbà: 85 dB; clàxon d'automòbil: 90 dB; camió de les escombraries: 100 dB; música en discoteca: 110 dB; moto sense silenciador: 115 dB; martell pneumàtic: 120 dB; enlairament d'avió: 130 dB.

Educació per a la ciutadania i els drets humans

La contaminació acústica no és una simple molèstia que acaba quan n'eliminem la causa. Pot **afectar la salut**, de manera que, quan se'n detecten els símptomes, ja s'han produït trastorns en l'organisme. L'exposició prolongada i recurrent a més de 90 dB pot ocasionar la pèrdua de l'audició (hipoacúsia o sordesa), que no sol ser dolorosa, sinó progressiva: taps de cerumen, bronzits, dificultat per percebre tons alts, dificultat per apreciar tons baixos.

Però els efectes de la contaminació acústica no incideixen solament en la capacitat auditiva, sinó que poden tenir unes altres conseqüències sobre la salut: trastorns fisiològics, com ara l'augment de la tensió arterial; alteracions de la son i del descans, que repercuten en la capacitat d'atenció i de concentració; cansament i somnolència; irritabilitat, estrès i conductes agressives.

És veritat que la contaminació acústica fa referència a les molèsties mediambientals ocasionades pel soroll, però no has d'oblidar que també incideix en la teva salut personal: encara que no afectis els altres amb la teva conducta, has de plantejar-te si pots estar afectant la teva pròpia salut. Per exemple, escoltar música amb auriculars sol produir en la teva oïda un nivell de 85 dB o més. Comprova en quin nivell es troba aquest valor: quant temps penses que podràs continuar mantenint aquest hàbit sense que acabi perjudicant la teva salut?

Activitats

1. Saps com pot afectar el consum de drogues la teva vida real?

Redacteu per grups informes en què exposeu a la resta de la classe aquests punts essencials:

- Què són les drogues i quines són les més habituals.
- Quines conseqüències té el consum habitual de drogues.
- Quines idees falses hi ha al voltant del consum de drogues (del tipus «jo controlo», «sense drogues no hi ha diversió», etc.).

Informa-te'n en aquestes adreces:

<http://proyectohombre.es>

www.fad.es

www.hablemosdedrogas.org

www.pnsd.msc.es

Després de les exposicions dels treballs, debateu sobre els riscos que planteja el consum de drogues per a la salut dels consumidors i per a les relacions amb la família i amb els amics.

2. Formeu grups i poseu en comú els vostres hàbits de consum de noves tecnologies en el lleure:

- Quines tecnologies feu servir: ordinador, tauletes tàctils, consoles de joc, mòbil?
- Quin és l'ús principal que en feu: estudi, treballs de classe, xerrades amb amics, conèixer noves persones, jocs en solitari, jocs en xarxa?
- Quant temps dediqueu a aquestes tecnologies?
- Quant temps dediqueu a les activitats del punt 2 sense aquesta tecnologia?
- Poseu els resultats en comú i traieu-ne les conclusions: us faciliten la vostra vida o hi aprecieu signes d'addicció?

3. Llegiu el text següent i contesteu les preguntes:

«El soroll excessiu ens treu vuit mesos de vida»

El gerent de l'Associació Espanyola de Qualitat Acústica (Aecor), Felipe Merino, ha explicat a ABC.es el dany que produeix en la nostra salut l'excés de soroll, un tipus de contaminació ambiental amb la qual vivim cada dia. Merino adverteix: «Hi ha estudis que afirmen que pel soroll excessiu cada persona perd 8,2 mesos de vida». L'Organització Mundial de la Salut (OMS) atribueix als factors ambientals la mort d'un de cada cinc europeus. Després de la contaminació de l'aire, l'excés de soroll és la segona de les causes més nocives.

«Amb el pas del temps, el fet de no gaudir d'un bon descans provoca estrès i fatiga. A més, a la fi, sorgeixen problemes d'insomni, taquicàrdia i, fins i tot la sang es pot espessir, la qual cosa en dificulta la circulació pel cos», assegura el responsable d'Aecor. Merino recorda també que «és molt perillós no descansar bé si es treballa amb determinats productes o maquinària». [...]

Les polítiques mediambientals en les grans ciutats espanyoles promocionen l'ús del transport públic i de la bicicleta, però des d'algunes organitzacions ecologistes es critica que moltes d'aquestes polítiques

contra la contaminació acústica estiguin centrades en les discoteques i en les zones d'oci nocturn, mentre es descuiden unes altres parts de la ciutat i unes altres fonts de soroll. Merino adverteix: «Se suposa que la majoria de queixes ciutadanes es formulen contra el soroll que es produeix en els centres d'oci, com ara les discoteques, però això no és veritat, els joves que es diverteixen al carrer en són la font de soroll. Una discoteca ben insonoritzada no suposa cap problema per al veí». De totes maneres, les principals fonts de soroll en les ciutats són el trànsit i les obres. [...] Segons un estudi de l'OMS, Espanya és el segon país més sorollós del món. Solament els japonesos han de suportar cada dia més soroll que els espanyols. Els experts en acústica recorden que els sorolls que superen els 70 dB provoquen danys en la salut. I l'Agència Europea del Medi Ambient indica que el risc per a la salut que suposa la contaminació acústica està «molt per sobre del tabaquisme passiu i de la contaminació d'aire per ozó i partícules, que són temes que reben una atenció de les administracions més gran».

GUILLERMO LLONA

ABC (6/05/2012)

(Text traduït al català)

- a) Quins són els danys que es deriven de la contaminació acústica d'acord amb aquest article?
 - b) Quin lloc ocupa l'acústica entre les contaminacions més perilloses a Europa?
 - c) Què denuncien, respectivament, els ecologistes i l'Agència Europea del Medi Ambient sobre les actuacions de l'Administració pública contra la contaminació acústica?
4. Formeu grups i tracteu d'imaginar quines zones i serveis de la vostra ciutat haurien d'estar protegides especialment contra la contaminació acústica (centres de salut, biblioteques...). Elaboreu un esquema en què exposeu:
- Les raons d'aquesta protecció.
 - Les possibles fonts de contaminació.
 - Les mesures per combatre o prevenir la contaminació acústica.
5. Visita la pàgina web del teu ajuntament i comprova si el teu municipi disposa d'ordenances que regulin el soroll i adoptin mesures de protecció contra la contaminació acústica.

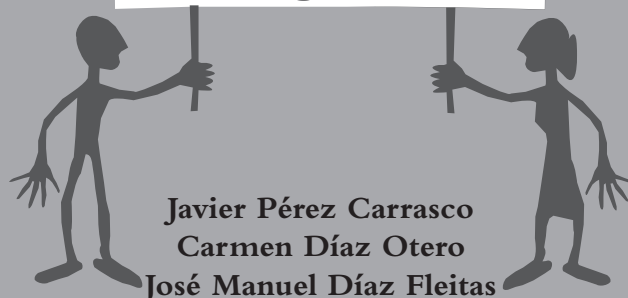

Joves Ciutadans

Educació per a la ciutadania i els drets humans

**Nous
continguts 2012**

Javier Pérez Carrasco
Carmen Díaz Otero
José Manuel Díaz Fleitas

PEARSON

